

ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΡΕΨΑΝ

Γεώργιος Ζαρίφης (1807-1884), τραπεζίτης και εθνικός ευεργέτης

Γιος του Γιάγκου ή Ιωάννη Ζαρίφη και της Τασιότας, ο Γεώργιος Ζαρίφης γεννήθηκε το 1807, στο εξοχικό των Ζαρίφιδων, στο Μέγα Ρεύμα του Βοσπόρου, στη νήσο Αλώνη (Πασά Λιμάνι) κοντά στο Προικονήσι, της Προποντίδας, στα Ευρωπαϊκά παράλια (σημερινό Αναβούτσιο). Με την έναρξη της Ελληνικής επανάστασης του 1821 όπου και ξέσπασε μεγάλος διωγμός των Ελλήνων στην Κωνσταντινούπολη αποδήμησε δεκαπεντάχρονος μαζί με τους γονείς του στην Οδησό, όπου εκεί προστατεύτηκε από τον τότε Τσάρο της Ρωσίας και σπούδασε στο Λύκειο Ρισελιέ. Το 1830 ήλθε στην Ελλάδα και διορίστηκε επί Ι. Καποδίστρια γραμματέας της διοικήσεως Καρύταινας. Μετά τον θάνατο του Καποδίστρια και σε ηλικία 25 ετών, όντας το μεγαλύτερο παιδί της οικογένειας, απογοητευμένος από τη μιζέρια της επαρχιωτικής ζωής και τη νοοτροπία στη μικρή κοινωνία, άρπαξε την οικογένεια του και επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη, όπου και άπλωσε τα φτερά του.

Προσελήφθη υπάλληλος στο κατάστημα του Στέφανου Ζαφειρόπουλου όπου ρίχτηκε στη δουλειά και μέσα σε δυο χρόνια η επωνυμία της επιχείρησης μεταβλήθηκε σε «Ζαφειρόπουλος & Ζαρίφης». Ο Γεώργιος Ζαρίφης κράτησε την ελληνική του υπηκόοτητα, παρά τις δελεαστικές προτάσεις του Σουλτάνου να γίνει «ραγιάς», με αντάλλαγμα υψηλά αξιώματα και παντρεύτηκε την Ελένη Ζαφειροπούλου, κόρη του συντάιρου του, Δημήτρη Ζαφειρόπουλο. Στη συνέχεια ο Γ. Ζαρίφης ίδρυσε δικό του εμπορικό οίκο που τον μετέτρεψε σε σημαντική εμπορική τράπεζα, η οποία ανέλαβε το τούρκικο χρέος. Μαζί και με άλλους Έλληνες τραπεζίτες, Κωνσταντινοπολίτες και Χιώτες, πρωτοστάτησε στην επιβολή του πρώτου Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου στην Οθωμανική Αυτοκρατορία υπέρ των Ελλήνων αλλά και ξένων πιστωτών. Συνέπεια αυτού ήταν ο Γ. Ζαρίφης να γίνει κυριολεκτικά πάμπλουτος. Σημειώνεται ότι ο οικονομικός εκείνος έλεγχος που επιβλήθηκε τελικά το 1888 έπαυσε να ισχύει το 1923 με μονομερή απόφαση του Κεμάλ Ατατούρκ. Ο Ζαρίφης έγινε πλούσιος, και επιδόθηκε με μοναδική γενναιοδωρία προς τους εθνικούς, εκπαιδευτικούς και φιλανθρωπικούς σκοπούς. Επί σαράντα χρόνια διέθετε συνέχεια σημαντικά χρηματικά ποσά για την ίδρυση και την διατήρηση σχολείων, σε υποτροφίες απόρων φοιτητών, και σε άλλες φιλανθρωπίες. Ο Γ. Ζαρίφης πρόσφερε μεγάλα χρηματικά ποσά σε όλα τα φιλανθρωπικά ιδρύματα της Κωνσταντινούπολης (Μεγάλη του Γένους Σχολή, Ελληνικά Νοσοκομεία, Ορφανοτροφεία κ.α). Παρόλα αυτά, κατά μαρτυρία του εγγονού του, μόνο ένα φέρει το όνο-

μα του, δόθηκε η προσωνυμία μάλιστα μετά το θάνατο του, ως ένδειξη ευγνωμοσύνης για προγενέστερες δωρεές. «Ζαρίφειον» ονομάστηκε δηλ. ένα παράρτημα του Εθνικού Νοσοκομείου του Μπαλουκλί. Το 1865 σε επίσκεψη του στην Προύσα, διαπιστώνοντας πως κανένας Έλληνας δε μιλούσε ελληνικά, προσφέρθηκε να κτίσει δυο σχολεία, ένα αρρένων και ένα θηλέων και υποσχέθηκε και ένα Γυμνάσιο, εφόσον μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια τα παιδιά μιλούσαν ελληνικά. Μαζί με άλλους εύπορους Έλληνες ένωσε τις προσπάθειες του και ίδρυσε σωματεία με σκοπό τη διάδοση των Ελληνικών Γραμμάτων.

Το σημαντικότερο ευεργετικό έργο του εκτός των σχολείων στην Προύσα, ήταν τα Ζαρίφεια διδασκαλεία Φιλιππούπολης στη Φιλιππούπολη και στα Θεραπειά αρρένων και θηλέων, ο Φιλολογικός Σύλλογος Κωνσταντινούπολης, η φιλοεκπαιδευτική και φιλανθρωπική αδελφότης Αγαπάτε Αλλήλους που έστειλε δασκάλους και δασκάλες στα χωριά της Θράκης και Μακεδονίας αλλά και η ίδρυση της Φιλεργού Εταιρίας Κωνσταντινούπολεως (1866-77) που προμήθευε εργαλεία σε άπορους τεχνίτες, υλική βοήθεια σε φτωχούς βιοτέχνες, υλικά ραπτικής και χειροτεχνίας σε φτωχές οικογένειες κ.α Από τη μεγάλη του κορηγία ανοικοδομήθηκε αποκλειστικά, το νέο ιδιαίτερα επιβλητικό κτίριο της Μεγάλης του Γένους Σχολής, στη περιοχή Φανάρι. Το 1875 ίδρύει τα Ζαρίφεια Διδασκαλεία, ανώτερο πνευματικό ίδρυμα, με στόχο οι απόφοιτοι, δάσκαλοι και δασκάλες, να αναλάβουν τη μόρφωση των Ελληνοπαίδων. Για τη συντήρηση της σχολής κορηγούσε χίλιες χρυσές λίρες το χρόνο. Οι εμπορικές δραστηριότητες του Γεωργίου Ζαρίφη δίνουν ώθηση στα νεότερα μέλη της οικογένειας να εγκατασταθούν σε ορισμένα από τα σημαντικότερα εμπορικά κέντρα του 19ου αιώνα (Μασσαλία, Λονδίνο, Οδησός). Η πρακτική αυτή ήταν συνήθης το 19ο αιώνα αφού διευκόλυνε τις εμπορικές συναλλαγές και μείωνε το κόστος συναλλαγής που θα απαιτούσε ο διορισμός ξένων αντιπροσώπων. Συνεχιστές του έργου του μέχρι το 1922 ήταν ο γιος του Λεωνίδα Ζαρίφης (1840 -1923) και στη συνέχεια ο εγγονός του, γιος του προηγουμένου Κωνσταντίνος Ζαρίφης (1891 - 1979).

Το 1923 ιδρύεται το Διδασκαλείο στην Αλεξανδρούπολη, όπου φοιτούσαν απόφοιτοι τρίτης Γυμνασίου και αυτό γιατί το Κάραγας, στο οποίο είχε μεταφερθεί και λειτουργήσει για 11 μήνες το Αρχιγενείο Διδασκαλείο των Επιβατών, παρέμεινε τελικά στην τούρκικη Θρακη (Συνθήκη Λωζάνης). Το 1934 το Διδασκαλείο έγινε Ακαδημία (μια από τις πρώτες έξι στην Ελλάδα). Ο εγγονός του Γ.Ι. Ζαρίφης στις 15 Ιουνίου 1936 παρέστη

στην Αλεξανδρούπολη στα εγκαίνια της Παιδαγωγικής Ακαδημίας, τα οποία η Αυτού Μεγαλειότης βασιλεύς των Ελλήνων, Γεώργιος ο Β΄ τίμησε με την παρουσία του. Μέχρι και σήμερα ίσως είναι το μόνο μνημείο στην Ελλάδα που φέρει το όνομα Ζαρίφιδων, οι οποίοι και είχαν δωρήσει ένα πιάνο αλλά και χρηματικό ποσό για την αγορά μουσικών οργάνων και επίπλων. Στην περίπτωση του Γεωργίου Ζαρίφη, η υψηλή κοινωνική του θέση επιβεβαιώνεται τόσο από τη συμμετοχή του σε πολυάριθμες κοινοτικές οργανώσεις, εκπαιδευτικά, κοινωνικά και φιλανθρωπικά ιδρύματα όσο και από τη χρηματοδότησή τους. Συμμετείχε κατά τα 9/10 στην ανέγερση της Μεγάλης του Γένους Σχολής στο Φανάρι. Ίδρυσε σχολεία τόσο στη Φιλιππούπολη (Ζαρίφεια διδασκαλεία) όσο και στα Θεραπειά, ενώ συνέβαλε και στην ενίσχυση πολλών φιλανθρωπικών καταστημάτων, όπως η Θεολογική Σχολή, η Ιερατική Σχολή, η Εμπορική Σχολή, τα Εκπαιδευτήρια στο Γαλατά και το Πέρα, ενώ υπήρξε παράλληλα πρόεδρος και ευεργέτης πολλών φιλανθρωπικών καταστημάτων. Σημαντική ένδειξη της κοινωνικής του θέσης αποτελεί η συμμετοχή του σε αρκετούς αθλητικούς και συλλογικούς φορείς της κοινωνικής ελίτ της πόλης με περιορισμένη πρόσβαση στο κοινό (Όμιλος Ιστιοπλοΐας, Όμιλος Αντισφαίρισης, Κυνηγετικός Όμιλος).

Η θέση του ως επικεφαλής των τραπεζιτών του Γαλατά και οι στενές κοινωνικές σχέσεις με Ευρωπαίους προξένους, Οθωμανούς αξιωματούχους, αλλά και ακόμα και με τον Σουλτάνο μαρτυρούν την κοινωνική και πολιτική του επιρροή.

Οι εμπορικές δραστηριότητες του Γεωργίου Ζαρίφη δίνουν ώθηση στα νεότερα μέλη της οικογένειας να εγκατασταθούν σε ορισμένα από τα σημαντικότερα εμπορικά κέντρα του 19ου αιώνα (Μασσαλία, Λονδίνο, Οδησός). Η πρακτική αυτή ήταν συνήθης το 19ο αιώνα αφού διευκόλυνε τις εμπορικές συναλλαγές και μείωνε το κόστος συναλλαγής που θα απαιτούσε ο διορισμός ξένων αντιπροσώπων.

Ο θάνατός του στις 27 Μαρτίου 1884 στην Κωνσταντινούπολη προκάλεσε μεγάλη συγκίνηση και πολλά από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας διέκοψαν τα μαθήματά τους προς τιμήν του. Την ίδια μέρα η εφημερίδα της Κωνσταντινούπολης Νεολόγος γράφει: «και τούτω κηδευθείς θάπεται σήμερον υπό της ευγενούς αυτού οικογενείας ο μέγας φιλάνθρωπος επί του τάφου του οποίου μία μόνη καθ' ημάς αρμόδια υπάρχει επιγραφή: Γεωργίω τω Ζαρίφη. Η βαρυνεθούσα μήτηρ ευποιία και η ευγνωμοσύνη απορραφνίζομένη».

Η σύζυγος του Ελένη, μετά το θάνατο του, προσπάθησε να διασώσει τα περιήματα Διδασκαλεία.

**OLYMPIA MARBLE
PTY LTD**
1-3 CHALDER ST, MARRICKVILLE NSW 2204
Ph. 9565 1415 - Mob. 0418 462 020
www.olympiamarble.com.au e-mail: olympia1@bigpond.net.au

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟΝ ΗΛΙΑ Ή ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ

Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ ΣΤΟ NSW
ΔΙΑΘΕΤΟΥΜΕ ΟΛΑ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ
MONUMENTAL STONEMASONRY

SENIOR CITIZENS DISCOUNTS

